

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 42. A Societate Mataranorum cura suscipitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

ideo Frontones Hispani vocant, quod depilatis sincipitibus, calvitie facta, frontes sibi producant. E cingulo clavam & sagittarum manipulos suspendunt. Baculum ferratis piscium mandibulis horrentem gestant, nuda & ad formidinem picta corpora ostentantes. In factiones distracti, quotidiana fermè, pro terrarum finibus, inter se exercent proelia: occisa hostium cadavera longo ordine truncis arborum ad terrorem affigunt, ne terminos finitimi, venationis ergò, transgredi audeant: oppida sua, utpotè storeis plicatilibus constantia, pro libitu transportant. Agricultura non student. Victum arcu & piscatione quarunt; hoc uno boni, quod uni tantum mulieri assuescant. Singulæ fermè factiones diversis inter se linguis utuntur, adeò notabili varietate, ut in utroque fluminis Rubri littore octonà idiomatica comperentur: nec aliud fermè erudiendæ genti magis obstat, quàm ea linguarum varietas. Sperabat tamen Conceptionis Præfectus, grande Dæmoni vulnus infligi posse, si Alfonso Barcenam, quem famâ notum dudum jam optaverat, Joannes Fontius pro potestate concederet. Placuit Fontio Præfecti postulatio, arbitranti, nulli alii arduum illud negotium melius committi posse, quàm homini in aperiendis novalibus exercitatissimo. In eam spem, ingentem infantium numerum, quaquà latè excurrere potuit, Frontonibus non invitis, sacro latice perfundit, spondens idoneos Magistros se quantociùs transmissurum, cum in Tucumaniam pervenisset. Vix Fontius & Angulus abierant, quando pestis grassata maximam Frontonum partem cum baptizatis infantibus demersit: Cælo innocentes animas, recens lavacro expiatis, ne aliquando parentum vitiis corrumpentur, ad se tempestivè transferre amante. Ex itinere Joannes Fontius Barcenam & Agnascum per litteras monet, ut excusata apud Tucumaniam Prætorem Londinensi expeditione, Frontonibus adjuvendis magnos animos parent. Prætor, re cognita, tantum restitit, quantum momentum ad res arduas conficiendas in uno Barcena inesse usu compererat. Sed uterque Socius, enervare Majorum imperia non assueti, agrè ab invitissimo Prætere facultate extorta, quò mittebantur, Joanne Fontio jam reduce benè adprecante, magnis animis iter capeunt. Interim Fontius Calchaquinam vallem solus adire ausus, quinque oppidorum infantes omnes, in spem adultæ gentis aliquando ad partes Christi afficiendæ, baptizavit. Apud quem Tucumaniam Prætor iterum institit, ut Barcena revocaretur, sibi què tandem concederetur, aiens, receptis in amicitiam decem Ethnicorum millibus, novam urbem, quam Riocam appellat, nuper abs se conditam fuisse, nullumquè alium, præ Barcena, genti docendæ & reipublicæ stabilindæ præoptari: & ut efficacius rem suam urgeret, addebat; Riocæ, in partitione terrarum, se memorem Societatis fuisse, solo commodo in urbe, & extra urbem agro fertili, ei assignato. Sed Barcena & Agnascus Tucumaniam fines egressi ad Conceptionis urbem pervenerant, in Mataranorum oppido sedem stabilem habituri, & inde, prout res ferret, ad debellandos Frontonum animos excursuri.

MATARANORUM gens, præ vicinis populis, est longè docilis. Hos, pro more Barbarorum sparsim incolentes, in unum oppidum Alfonso Vera, Conceptionis fundator & Prætor, contraxerat, feceratquè, ut plerique Baptismum perciperent. Sed, pervagato malo, primos sacrorum Ministros nacti fuerant planè ineptos, adeò ut initialia Christianorum mysteria penitus ignorarent. Neophyti omnes sacram Confessionem, post susceptum baptismum, nunquam usurparant. Ex septem fermè incolarum millibus complures supererant baptizandi, vel infantes, vel adulti. Condicio verò loci nihilo hominibus lætior erat; nam solum ea aqua bibebatur, quæ passim lato mixta corruptaque in fossis manu ductis, cælo plente, excipiebatur. Pro omni cibatu triticum turcicum & cucurbitæ erant. Sed ea hominum locorumquè calamitas Socios, multa pati & ardua facere pro Christo ambientes, exhilarabant magis, quàm deprimebant: qui, partis inter se laboribus, Tonocotana linguæ beneficio, brevè effecère, ut ex tanto numero nullus in oppido restaret Ethnicus, aut pellicatu infamis; nullus avitas superstitiones usurparet; nullus Dominicis festisque diebus abesse ab Concione & Catechesi au-

De Frontonum conditione.

Alfonso Barcena expulsi.

Conditur.

Frontonum infantes baptizantur.

Moriuntur.

Tucumaniam Prætor Barcena revocare conatur.

Joannes Fontius ad Calchaquinam penetrans quinque oppidorum infantes baptizat.

Riocam urbs conditur.

CAPUT XXXII.
Ab Societate Mataranorum cura suscipitur.

1591.

Mataranorum numerus.

Baptismus.

deret. Plerique jam frequenter exhomologesi se purgabant, hebdomadatim in se flagro sæviebant, Corpori Christi magno pietatis sensu communicabant: pende-
bant omnes ab ore Magistrorum, privatis publicisque colloquiis solita veteribus
Christianis exercitia, pro captu gentis, insinuantium.

CAPUT
XXXIII.
Barfena &
Agnascus
plura Bar-
barorum
idiomata
discunt.

*Barfena lau-
datur.*

Et Agnascus.

SED is labor nullus erat, si conferretur cum eo, qui à Patribus sumebatur in
discendis variarum linguarum à Frontonibus usitatarum idiotisimis: nam, cum
præsertim Frontonum causâ venissent, necesse erat linguas eorum prius nosse,
quàm possent utilitatem aliquam adferre. Itaque sesquiennali spatio Alfonso Bar-
fena, sexaginta quinque annorum senex, insatiabili animarum Christo lucrandarum
desiderio flagrans, communicatis cum Petro Agnasco studiis, Guaranicam, Naticam,
Quisoquinam, Abiponicam, Quiranguicam, linguas didicit, Vocabulariis, Rudi-
mentis, Catechismis, & Concionibus, ad earum usum compositis: cum tamen, ante-
quam uterque è Tucumaniâ discederent, Tonocotanam, Kakanam, Paquinam,
Quirandicam ad præcepta & lexica eo sine reduxissent, ut Socii in partem laborum
venturis facilitatem ad eas perdiscendas adferrent. Atque ut latius utilitas serperet,
Petrus Agnascus pleraque, omnia ab Alfonso Barfena præsertim composita, ele-
gantissimo caractere pluries transcripsit, transcriptaque publici juris fecit. Quæ
res eò magis mira videri debet, quòd uterque fractissimis essent viribus, & nihil
omnino ad aquæ corruptissimæ potum adderent, præter pulmentum ex tritico In-
dico & cucurbitis factum, raroque piscem fumo duratum adhiberent: adeò ut
Petrus Agnascus, Alfonso Barfena, optimi senis, septem milium Indorum, & con-
currentium Hispanorum curâ, occupatissimi, justus æstimator, datis ad Joannem
Atiensam Provinciam litteris, non dubitavit eum cum Francisco Xaverio cõparare:
& vice versa, Barfena Petri Agnasci solidarum virtutum admittor, se tyronem præ
illo existimabat, & exercitatus senex pleraque ex ejus arbitrio facere amabat.
Quæ omnia de immenso utriusque labore paulò fusiùs à me explicata sunt, ne
modicis laboribus & incommodis perfuncti, post devoratas unius duarumve Indiae
linguarum, aut in Europâ Græcæ, & Hæbraicæ, difficultates, placeamus & indul-
geamus nobis, perinde quasi pro Christi amore omnium ore decantandum nego-
tium patravissemus.

CAPUT
XXXIII.
Frontonum
expeditio
disturbatur.
1592.

*Frontonum
perversitas.*

*Mogofna-
rum crude-
litas.*

Bellum.

DEVORATIS tot linguarum difficultatibus, tum demum ad Frontones adven-
dos uterque adjiciunt animos. Plerique amici ab hoc proposito absterre-
re conabantur viros utilissimos, denunciante tantum esse Frontonum in Hispanos
homines odium, ut vulgato nomine eos pestes suas appellarent: tantam insuper
intercedere plerorumque cum Dæmonibus familiaritatem, ut passim sibilo vocati,
ad sortilegia & maleficia facienda adproperent: ferebanturque Frontonibus indi-
casse Patrum consilia, & conaturos mortem iis procurare, quos suis rebus infen-
sissimos esse scirent. Sed Socii, si id accideret, pro Christo moti lucrum arbitran-
tes, in Naticarum & Mogofnarum fines, spretis periculis, delati, primum impetum
ad debellandas ferocissimas gentes Apostolico more effudère. Verùm, Deum
immortalem, quo successu? Vix in prima oppida facem Evangelicam intulerant,
cum Mogofnæ, non minus acres Hispani nominis hostes, quàm naturâ & moribus
immanes, Franciscum Veram ab Aragoniâ, Alfonso Veræ Conceptionis urbis Præ-
fecti germanum fratrem, & quinque Hispanos homines dolo captos, flagrisque antè
discerptos, immaniter trucidant, patratoque facinore ad terræ interiora se recipien-
tes, reliquas omnes Frontonum factiones ad rebellandum sollicitant: Alfonso
Verâ ab Aragoniâ, fraternæ necis instigante dolore, in vindictam interim non se-
gnius bellum parante. Quod cum, hinc paucorum Hispanorum virtute, inde
Barbarorum multitudine per vices prævalente, diuturnum fuerit, egregii planè
Apostolicorum virorum conatus, Evangelii seminandi occasione omni præcisâ,
in aditu penitus disturbati sunt. Quare ad Mataranos regressi, Dei judicia taciti
venerantes, nihil satius habuere, quam si se totos Divinæ voluntati conformarent:
adeò nihil de inutilitate laboris in tot linguis perdiscendis conquesti, ut etiam

Barfena